Esas Sayısı: 2005/32

Karar Sayısı: 2007/3

Karar Günü: 18.1.2007

5302 SAYILI "İL ÖZEL İDARESİ KANUNU"NUN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KARAR

Resmi Gazete Tarihi: 29 Aralık 2007

Resmi Gazete Sayısı: 26741

İPTAL DAVASINI AÇANLAR:

1- Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet SEZER (2005/27)

2- Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri Ali TOPUZ ve Haluk KOÇ ile birlikte 116 milletvekili (2005/32)

(...)

a- Maddenin (a) Bendi

3. maddenin (a) bendinde, il özel idareleri, il halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmıştır.

Anayasa'nın 127. maddesinde de, il özel idarelerinin il halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileri oldukları belirtilmiştir.

Anayasa'da merkezi idare - yerel yönetim ayrımının yapılması, yerel yönetimlerin organlarının seçimle göreve gelmesinin öngörülmesi, seçimlerinin süreli olması, kararlarını kendi organları eliyle alması ve uygulatması, kendilerine özgü bütçelerinin olması gibi yetki ve ayrıcalıklar tanınmış olması, bu idarelerin özerkliklerinin somutlaşmış halidir. Nitekim, Anayasa Mahkemesi'nin çeşitli kararlarında da, Anayasa'nın 127. maddesi uyarınca yerel yönetimlerin idari ve mali özerkliklerinin bulunduğu vurgulanmıştır.

(...)

Maddenin birinci fıkrasında il encümeninin, valinin başkanlığında, il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından, bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş

üyeden oluşacağı, ikinci fıkrasında valinin katılamadığı encümen toplantısına Yasa'nın 35. maddesi hükmü ile kurulan Genel Sekreterlik makamındaki genel sekreterin başkanlık edeceği, üçüncü fıkrasında da il özel idaresinin ilgili birim amirlerinin, gündemdeki konularla ilgili olarak, oy hakları olmaksızın görüşleri alınmak üzere vali tarafından encümen toplantılarına çağrılabilecekleri belirtilmektedir.

Anayasa'nın 127. maddesinde il özel idareleri, il halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları yine kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileri olarak tanımlanmış, 5302 sayılı Yasa'nın genel gerekçesinde, il encümeninin karar organı değil, yürütme organı olmasının öngörüldüğü belirtilmiş; 25. maddenin gerekçesinde de, bu düzenleme ile il encümeninin, idari bir organ olarak düzenlendiği belirtilmiştir.

Buna göre, il encümeninin karar organı değil, il genel meclisince alınan kararların uygulayıcısı olduğu gözetildiğinde, il encümeninin oluşum ve çalışma esaslarının belirlenmesine ilişkin olarak, maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan düzenlemelerin, Anayasa'ya aykırı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, 5302 sayılı Yasa'nın 35. maddesinde, il özel idaresi hizmetlerini vali adına ve onun emirleri yönünde, mevzuat hükümlerine, il genel meclisi ve il encümeni kararlarına, il özel idaresinin amaç ve politikalarına, stratejik plan ve yıllık çalışma programına göre düzenleyip yürüteceği, bu amaçla il özel idaresi kuruluşlarına gereken emirleri vereceği ve bunların uygulanmasını gözetip sağlayacağı öngörülen ve 36. maddesinde valinin teklifi, İçişleri Bakanı'nın onayı ile atanacağı hükme bağlanan genel sekreterin, kendisine yüklenilen hizmetleri vali adına yürütmesinin ve bunlardan valiye karşı sorumlu tutulmasının, tekil devlet ile idarenin bütünlüğü ilkelerine aykırı olduğu da ileri sürülemez.

Açıklanan nedenlerle, 25. maddede Anayasa'nın başlangıcı ile 2., 5., 123., 126. ve 127. maddelerine aykırılık bulunmamaktadır. İptal isteminin reddi gerekir

Bu görüşlere, birinci ve üçüncü fıkralar yönünden Tülay TUĞCU; ikinci fıkra yönünden ise Tülay TUĞCU, A. Necmi ÖZLER ve Şevket APALAK katılmamıştır.